

Sygn. akt *IV U 489/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Guniewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2017 r. w Rzeszowie

sprawy z wniosku M. U. i W. U.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania M. U. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 18/03/2017 znak (...)

i na skutek odwołania W. U. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 1/03/2017 r. znak (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 18/03/2017 znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni M. U. prawo do emerytury w wysokości 1720,70zł brutto miesięcznie (jeden tysiąc siedemset dwadzieścia 70/100) poczynając od dnia 1 marca 2017r.

II. oddala odwołanie M. U. w pozostałej części.

III. oddala odwołanie W. U..

Sygn. akt IV U 489/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 listopada 2017 r.

Decyzją z dnia 18 marca 2017r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. powołując się na przepisy ustawy z dnia 2 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017 r. poz. 2) dokonał waloryzacji emerytury M. U. od 1 marca 2017r. Wskazał, iż kwota świadczenia ustalonego na dzień 28.02.2017r., tj. 1 710,29 zł podlega podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 100,44% i wynosi 1 717,82 zł. W związku z tym, iż kwota podwyżki okazała się niższa niż 10,00 zł, wysokość zwaloryzowanej emerytury ustalono przez dodanie do kwoty 1 710,29 zł kwoty waloryzacji – 10,00 zł. Organ rentowy stwierdził, iż emerytura po waloryzacji od 01.03.2017r. wynosi 1 720,29 zł.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła M. U. podnosząc, iż przy przeliczeniu świadczenia popełniono błędy formalno-rachunkowe na jej niekorzyść. Wyjaśniła, iż przysługujące jej świadczenie emerytalne składa się z podwójnego ubezpieczenia, tj. części pracowniczej i tzw. zwiększenia rolnego. Na dzień 28.02.2017r. łączna wysokość świadczenia wyniosła 1 710,29 zł (część pracownicza – 1 608,80 zł, część zwiększenia rolnego – 101,49 zł). Zdaniem odwołującej się dokonana waloryzacja została przeprowadzona nieprawidłowo, bowiem organ rentowy kwotę świadczenia ogółem

pomnożył przez wskaźnik waloryzacji 100,44 %. W ocenie odwołującej prawidłowo przeprowadzona waloryzacja winna uwzględniać oba rodzaje ubezpieczenia w waloryzacji każdy oddzielnie : część pracownicza $1\ 608,80\ \text{zł} + 10,00\ \text{zł} = 1\ 618,80\ \text{zł}$ i część rolna : $138\ \text{miesiący} \times 1\% / 12 \times 1000,00\ \text{zł} = 115,00\ \text{zł}$. Łączna wysokość prawidłowo wyliczonego świadczenia po waloryzacji powinna wynosić 1 733,80 zł.

Decyzją z dnia 1 marca 2017r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. powołując się na przepisy ustawy z dnia 2 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2017 r. poz. 2) dokonał waloryzacji emerytury W. U. od 1 marca 2017r. Wskazał, iż kwota świadczenia ustalonego na dzień 28.02.2017r., tj. 3 360,48 zł podlega podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 100,44% i wynosi 3 375,27 zł.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył W. U. podnosząc, iż przy przeliczeniu świadczenia popełniono błędy formalno-rachunkowe na jego niekorzyść. Wyjaśnił, iż przysługujące mu świadczenie emerytalne składa się z podwójnego ubezpieczenia, tj. części pracowniczej i tzw. zwiększenia rolnego. Na dzień 28.02.2017r. łączna wysokość świadczenia wyniosła 3 360,48 zł (część pracownicza – 3 258,99 zł, część zwiększenia rolnego – 101,49 zł). Zdaniem odwołującego się dokonana waloryzacja została przeprowadzona nieprawidłowo, bowiem organ rentowy kwotę świadczenia ogółem pomnożył przez wskaźnik waloryzacji 100,44 %. W ocenie odwołującego prawidłowo przeprowadzona waloryzacja winna uwzględniać oba rodzaje ubezpieczenia w waloryzacji każdy oddzielnie : część pracownicza $3\ 258,99\ \text{zł} \times 100,44\% = 3\ 273,32\ \text{zł}$ i część rolna : $138\ \text{miesiący} \times 1\% / 12 \times 1000,00\ \text{zł} = 115,00\ \text{zł}$. Łączna wysokość prawidłowo wyliczonego świadczenia po waloryzacji powinna wynosić 3 388,32 zł.

W odpowiedziach na odwołania (...) Oddział w R. przytaczając odpowiednie przepisy wniósł o ich oddalenie, bowiem zaskarżone decyzje są zgodne z obowiązującymi przepisami, a waloryzacja przeprowadzona w sposób prawidłowy.

Zarządzeniem z dnia 12 maja 2017 r. Sąd połączył sprawy w w/w odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod wspólną sygnaturą akt IV U 489/17

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

Decyzją z dnia 21.02.2002r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał M. U. wcześniejszą emeryturę od 02.02.2002r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 79,78%. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił 24 lata i 7 miesięcy okresów składkowych. W skład świadczenia wchodziła emerytura z tytułu zatrudnienia (ubezpieczenia) oraz zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne za 46 kwartałów.

W uwzględnieniu wniosku z dnia 05.03.2007r. ZUS przyznał M. U. prawo do emerytury od 01.03.2007r. w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

W związku z kontynuacją zatrudnienia organ rentowy przeliczał świadczenie wnioskodawczyni z uwzględnieniem kolejnych okresów składkowych.

Emerytura podlegała również waloryzacji.

W dniu 5 listopada 2012r. ZUS wydał decyzję przeliczającą wnioskodawczyni świadczenie od 1 października 2012r. Wysokość świadczenia wyniosła 1516,56 zł, z czego świadczenie po waloryzacji w okresie od 01.03.2008r. do 01.03.2012r. – 1432,82 zł, zaś zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne – 83,74 zł. Kolejną decyzją z dnia 22 stycznia 2013r. organ rentowy obliczył wysokość świadczenia wnioskodawczyni na dzień 01.01.2013r. na kwotę 1522,44 zł.

M. U. zaskarżyła powyższe decyzje kwestionując wysokość ustalonego świadczenia zarówno w części tzw. stażowej, jak i dotyczącej zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Wyrokiem z dnia 18 października 2013r., sygn. akt IV U 2037/12, Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania od obu zaskarżonych decyzji.

Rozpoznając apelację wnioskodawczyni Sąd Apelacyjny w Rzeszowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 czerwca 2014r., sygn. akt III Aua 3/14 zmienił zaskarżony wyrok, jak też poprzedzające go decyzje (...) Oddział w R. z 05.11.2012r. i 22.01.2013r. w ten sposób, że ustalił prawo wnioskodawczyni M. U. do emerytury w wysokości 1524,73 zł brutto miesięcznie począwszy od 01.10.2012r. do 31.12.2012r. i 1530,61 zł brutto miesięcznie w okresie od 01.01.2013r. do 31.03.2013r.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, iż przyjęty przez organ rentowy sposób przeliczenia emerytury M. U. w okresie od 1 października 2012r. do 31 marca 2013r. był sprzeczny z prawem i doprowadził w efekcie do zaniżenia emerytury na kwotę 8,17 zł miesięcznie. Wskazał, iż dokonywana przy przeliczeniu emerytury w trybie art. 112 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych waloryzacja części stażowej świadczenia uwzględniająca dodatkowy okres ubezpieczenia jest niezależna od waloryzacji części rolnej emerytury, która dokonywana jest w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. W sytuacji wnioskodawczyni zachodziła zatem konieczność ustalenia nowej wysokości emerytury odwołującej odrębnie dla części stażowej i zwiększenia rolnej na dzień 28.02.2012r., a następnie dokonania waloryzacji w odniesieniu do obu tych składników, co dopiero przy ich następczym zsumowaniu dawało globalną wysokość zwiększonej emerytury.

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 marca 2017r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. dokonał kolejnej waloryzacji emerytury M. U. od 1 marca 2017r. Wskazał, iż kwota świadczenia ustalonego na dzień 28.02.2017r., tj. 1 710,29 zł podlega podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 100,44% i wynosi 1 717,82 zł. W związku z tym, iż kwota podwyżki okazała się niższa niż 10,00 zł, wysokość zwaloryzowanej emerytury ustalono przez dodanie do kwoty 1 710,29 zł kwoty waloryzacji – 10,00 zł. Organ rentowy stwierdził, iż emerytura po waloryzacji od 01.03.2017r. wynosi 1 720,29 zł.

W. U. pobiera od 1 czerwca 2012 r. emeryturę powszechną obliczoną zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej, do której wypłacane jest zwiększenie rolne za 46 kwartałów. Decyzją z dnia 1 marca 2017r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. dokonał również waloryzacji emerytury W. U. od 1 marca 2017r. Wskazał, iż kwota świadczenia ustalonego na dzień 28.02.2017r., tj. 3 360,48 zł podlega podwyższeniu poprzez pomnożenie przez wskaźnik waloryzacji 100,44% i wynosi 3 375,27 zł.

Powyższy stan faktyczny wynikał wprost z dokumentacji zawartej w aktach organu rentowego oraz aktach niniejszej sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Bezsporne w przedmiotowej sprawie jest, iż zarówno M. U. jak i W. U. pobierają emeryturę składającą się z części stażowej i zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie rolne.

Stosownie do art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2016r. poz. 887 j.t.) osobie, której przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględniono okresy pracy w gospodarstwie rolnym określone w art. 10, oblicza się wysokość przysługującego świadczenia jako część świadczenia obliczonego w myśl art. 53, z uwzględnieniem okresów pracy w gospodarstwie rolnym, proporcjonalnie do udziału okresów składkowych i nieskładkowych w okresie stanowiącym sumę okresów składkowych, nieskładkowych i uwzględnionych okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

Świadczenie zwiększa się o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury ustalonej według zasad wymiaru określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, z uwzględnieniem całego udowodnionego okresu pracy w gospodarstwie rolnym, z tym że okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1 lipca

1977 r., uwzględnia się, jeżeli przypadają nie wcześniej niż 25 lat przed ustaleniem prawa do emerytury. Jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe nie zostały uzupełnione okresami wymienionymi w art. 10, emerytura ulega zwiększeniu za okres opłacania składek na Fundusz Emerytalny (...), Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) i ubezpieczenie emerytalno-rentowe rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru przewidzianych dla części składkowej w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zwiększenie świadczenia o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury lub renty rolniczej obliczonej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jest niezależne od świadczenia pracowniczego i ma rekompensować "podwójne ubezpieczenie". Stanowi ono sui generis odrębny składnik świadczenia, a jako taki składnik podlega on doliczeniu do emerytury pracowniczej. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1999 r. III ZP 38/98, uchwała SN z dnia 12 stycznia 1995 r. II UZP 24/94). Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w powołanych wyżej uchwałach, jak również stanowisko Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w sprawie sygn. akt III AUa 3/14, iż zwiększenie świadczenia z tytułu podwójnego ubezpieczenia, tj. zwiększenie rolne jest odrębnym składnikiem emerytury.

Przechodząc do kwestii waloryzacji zwiększenia rolnego należy zauważyć, że do końca lutego 2017 r. podwyższanie świadczeń w ramach waloryzacji odbywa się poprzez przeliczenie świadczenia w oparciu o aktualną emeryturę podstawową, którą zgodnie z art. 6 pkt 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016 r. poz. 277) jest wysokość najniższej emerytury, określonej w art. 85 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Oznacza to, że emerytury są przy każdej waloryzacji obliczane na nowo w oparciu o aktualną kwotę emerytury podstawowej, tj. o aktualną kwotę emerytury najniższej. Kwota najniższej emerytury stanowi parametr służący do obliczania wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników, w tym części składkowej wynoszącej 1% emerytury podstawowej za każdy rok składkowy. Ustawą z dnia 2 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r. poz. 2) ustawodawca niejako odwiązał świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników od aktualnej wysokości najniższej emerytury w systemie pracowniczym poprzez zmianę definicji emerytury podstawowej, służącej do obliczenia wysokości m.in. emerytur i rent. Emerytura podstawowa ustalona została na 882,56 zł (art. 6 pkt 7 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników) i podlega waloryzacji na podstawie art. 48 a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. W myśl tego przepisu emerytura podstawowa oraz emerytury i renty z ubezpieczenia podlegają corocznie waloryzacji w terminie wskazanym dla waloryzacji emerytur i rent przysługujących na podstawie przepisów emerytalnych. (ust 1) Waloryzacja emerytury podstawowej polega na pomnożeniu kwoty tej emerytury przez wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z przepisami emerytalnymi. (ust 2) Waloryzacja emerytury oraz renty z ubezpieczenia polega na pomnożeniu zwaloryzowanej kwoty emerytury podstawowej przez wskaźnik wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 48 ust. 1. (ust 3)

Wobec powyższego dokonanie prawidłowej waloryzacji emerytury zarówno W. U. jak i M. U. w każdym wypadku wymaga działań matematycznych oddzielnie dla obu części świadczenia (składników emerytury) Przyjęcie zaś takiego sposobu liczenia poszczególnych składników emerytur wnioskodawców prowadzi do

- waloryzacji część pracowniczej - stażowej W. U. przez ustalenie wysokości tego składnika na poziomie 3 273,32 zł (3 258,99 zł x 100,44 zł) oraz waloryzacji zwiększenia rolnego i ustalenia go na poziomie 101,94 zł (138x1%:12 x zwaloryzowana emerytura podstawowa 886,44 zł) , co łącznie stanowi o kwocie emerytury 3375,27 zł brutto miesięcznie.

- waloryzacji część pracowniczej - stażowej M. U. przez ustalenie wysokości tego składnika na poziomie 1 618,80 zł (1 608,80 zł +10 zł albowiem 1 608,80 zł x 100,44 zł = 1 615,87 zł) oraz waloryzacji zwiększenia rolnego i ustalenia go na poziomie 101,94 zł (138x1%:12 x zwaloryzowana emerytura podstawowa 886,44 zł) , co łącznie stanowi o kwocie emerytury 1 720,74 zł brutto miesięcznie.

Wobec powyższego należy zauważyć, iż organ rentowy w zaskarżonej decyzji prawidłowo ustalił wysokość emerytury W. U., stąd też Sąd oddalił jego odwołanie na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c.

W odniesieniu do M. U., Sąd stwierdza, iż organ rentowy nieznacznie zaniżył jej wysokość świadczenia emerytalnego ustalając go na poziomie 1 720,29 zł. Dlatego też Sąd w trybie art. 47714 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił M. U. prawo do emerytury w wysokości 1720,70 zł brutto miesięcznie począwszy od 1 marca 2017r. W pozostałym zakresie odwołanie M. U. oddalił na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c.